

Archeologisch bureauonderzoek

Hoofdstraat 41, Epe gemeente Epe (GD).

---

februari 2021

Versie 2 (definitief)

In opdracht van:
BJZ.nu

Colofon

v2.3

Laagland Archeologie Rapport 495

Archeologisch bureauonderzoek Hoofdstraat 41 te Epe, gemeente Epe (GD)

Auteur: Jesper de Raad

In opdracht van: BJZ.nu

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: definitief

Controle: J. de Gruil

Autorisatie: J. Wijnen

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie BV, Almelo, februari 2021

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in augustus 2020 een Archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd aan de Hoofdstraat 41 te Epe. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure van de realisatie van een appartementengebouw in villastijl (parkvilla).

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Centraal staat daarbij de vraag of en zo ja welke archeologische resten (complextype, datering, diepteligging en gaafheid) in het plangebied kunnen worden verwacht. Hiertoe zijn landschappelijke, archeologische en historische bronnen geraadpleegd.

Dit advies is overgenomen door de bevoegde overheid, de gemeente Epe. De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door haar adviseur, H.G. Pape-Luijten.

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (033 421 74 56) of via de website: www.cultureelerfgoed.nl/contact.

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding onderzoek	7
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	7
1.3 Administratieve gegevens	8
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	9
1.5 Geplande verstoring	10
1.6 Gemeentelijk beleid	10
1.7 Onderzoeksdoel	10
2 Inventarisatie	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	12
2.3 Archeologie	14
2.3.1 Bekende archeologische waarden	14
2.3.2 Waarnemingen	14
2.3.3 AMK-terreinen	15
2.3.4 Gemeentelijke verwachtingskaart	15
2.3.5 Eerder archeologisch onderzoek	15
2.4 Historie	16
3 Conclusie en verwachtingsmodel	19
3.1 Conclusie	19
3.2 Verwachtingsmodel	19
3.3 Advies	20
Literatuur	21
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	23
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	24
BIJLAGE 3 Geomorfologische kaart	25
BIJLAGE 4 Actueel Hoogtebestand Nederland	26
BIJLAGE 5 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	27
BIJLAGE 6 Bodemkaart	28
BIJLAGE 7 onderzoeksmeldingen	29
BIJLAGE 8 Waarnemingen	30

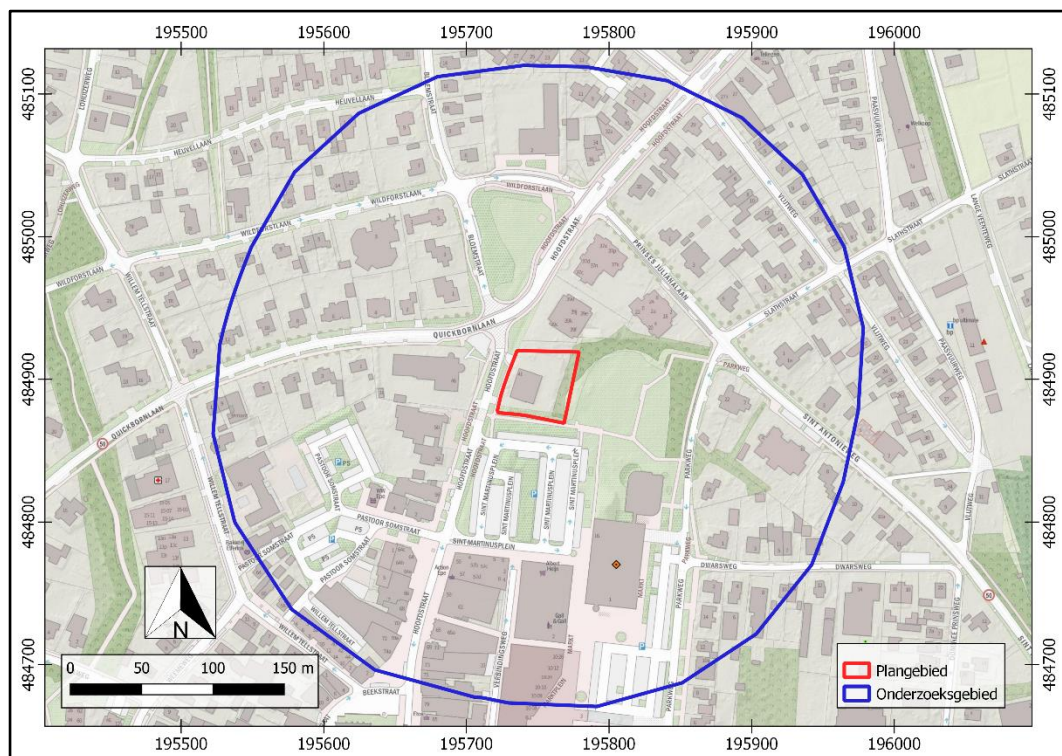
HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van een appartementengebouw in villastijl (parkvilla) aan de Hoofdstraat 41 te Epe, gemeente Epe (GD). Hiertoe is een bestemmingsplanwijziging vereist. De gemeente Epe heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het bestemmingsplan dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten. De opdrachtgever beoogt met het onderzoek de gemeentelijke paraaf te krijgen voor het onderdeel archeologie. Aanvullende wensen zijn niet kenbaar gemaakt.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Hoofdstraat 41 in Epe, gemeente Epe (GD), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied.

Het plangebied heeft een omvang van 2168 m². Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 200 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Gelderland
Gemeente	Epe
Plaats	Epe
Beheerder/eigenaar grond	Niet bekend
Toponiem	Hoofdstraat 41
Kadastrale perceelnummer(s) ¹	EPE00 - U - 5354
Laagland Archeologie projectnummer	EPHO201
Datum conceptrapportage	13-8-2020
Datum definitief rapport	8-2-2021
XY-coördinaten	NW 195735.7/484920.0
	NO 195778.8/484918.8
	ZW 195721.6/484878.0
	ZO 195768.5/484869.1
Kaartblad ²	27D
Oppervlakte/lengte Plangebied	2168 m ²
Datering	Nader te bepalen
Complextype	Nader te bepalen
Onderzoeksmeldingsnr	4881103100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Archeologisch bureauonderzoek
Opdrachtgever	BJZ.nu
Goedkeuring bevoegde overheid	
Bevoegde overheid	Gemeente Epe
Adviseur namens bevoegde overheid	H.G. Pape-Luijten, regio-archeoloog Stedendriehoek
Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse archeologie Archief Laagland archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F 7602 RG Almelo

¹ kadastralekaart.com

² www.imergis.nl/htm/opentopo800.htm

	06 37 47 13 79
Projectleider/opsteller onderzoek	Jesper de Raad jesper.deraad@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied betreft een leegstaand bankgebouw met buitenruimte (parkeerplaats en groen). De huidige bebouwing heeft geen relatie met de historische bebouwing en de omgeving. Het pand is geheel onderkelderd tot tenminste 3 m -mv.³ De kelder bestaat voor ongeveer de helft uit begaanbare ruimtes en het overige deel uit kruipruimtes.

De opdrachtgever is voornemens een appartementengebouw in villastijl (parkvilla) te realiseren. In de nieuwe situatie wordt gestreefd naar herstel van de relatie tussen de nieuwe parkvilla en het park. Tevens wordt de historische beeldkwaliteit herstelt en aansluiting gezocht bij de Chalet- en Art Nouveau stijl.

Er wordt beoogd twaalf van de dertien onderzochte bomen duurzaam in te passen.

In het huidige pand heeft een asbestinventarisatie plaatsgevonden. Uit de resultaten van de inventarisatie bestaat het redelijk vermoeden dat in de constructieonderdelen van het bouwwerk of object asbesthoudende materialen aanwezig kunnen zijn.⁴

De huidige milieutechnische condities, afgezien van het bovenstaande asbestonderzoek, en het eventuele nieuwe waterpeil zijn in dit stadium niet bekend. Onderstaande afbeelding toont de huidige en de gewenste nieuwe situatie.

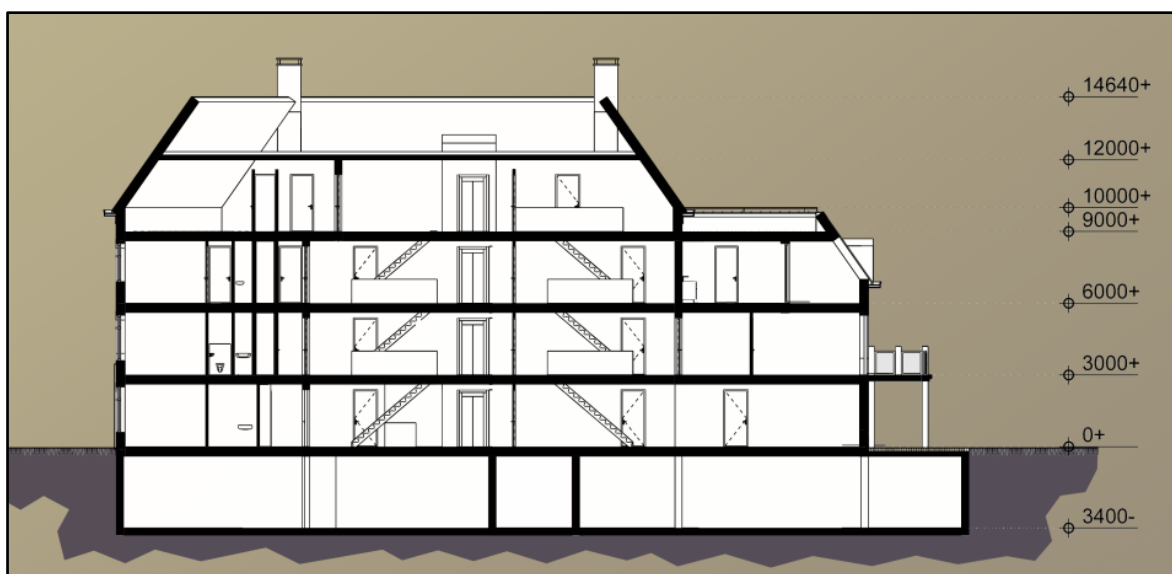
Afbeelding 2. Huidige situatie (links) en nieuwe situatie (rechts).

³ Pers. Mededeling Derk van Dijk, Resido Vastgoed B.V.

⁴ Musters, 2011.

1.5 GEPLANDE VERSTORING

De ingrepen vinden plaats binnen het plangebied. De diepte van de geplande verstoring reikt vanwege de aanleg van een ondergrondse parkeerkelder vermoedelijk tot circa 3,4 meter -mv. Het appartementengebouw wordt vrijwel geheel onderkelderd (zie onderstaande afbeelding). Voor de bomen die duurzaam in te passen zijn, is het van belang dat vóór, tijdens en na de werkzaamheden zorgvuldig gewerkt wordt.⁵ Om de bomen en hun wortelstelsel te sparen wordt een halfverharding aangelegd binnen het plangebied. De ontgravingsdiepte voor de aanleg van deze verharding zal tot het minimum worden beperkt.

Afbeelding 3. Geplande verstoringsdiepte.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

In het bestemmingsplan Centrum Epe (artikel 17) ligt het plangebied in een zone met waarde archeologie 1. Archeologisch onderzoek is vereist indien de omvang van de geplande bodemingrepen groter is dan 100 m² of meer dan 30 cm diep. De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt de vrijstellingsgrenzen zoals die in het vigerende gemeentelijk archeologiebeleid zijn aangegeven.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde

---

⁵ Foreest Groen Consult, 2020.

onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek. Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek.

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Het plangebied ligt in het Gelders zandgebied. Dit landschap is gevormd tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien 238 – 126 duizend jaar geleden) en de laatste ijstijd (Weichselien, 116 – 12,6 duizend jaar geleden). Kenmerkend voor dit gebied is het dekzandlandschap, met dekzandvlakten, -welvingen en -ruggen. Beken doorsnijden dit landschap en her en der komen grotere en kleine stuwwallen voor. Gedurende het Saalien was dit deel van Nederland geheel met landijs bedekt, dat een dikte van honderden meters kon bereiken. De stuwwallen ontstonden langs de flanken en het front van de voortkruisende, dikke ijsmassa. Ze bestaan uit oudere afzettingen van de voorloper van de Rijn (klei, zand, grind), die door de gletsjers zijn weggedrukt. De glaciaal afzettingen afkomstig van de ijsskap (Glaciaal, inclusief subglaciaal (keileem/grondmorene), fluvioglaciaal (sandur, kame & esker; (kei)zand), en glaciale meersedimenten (klei met warven) op en rond de stuwwallen worden gerekend tot de Formatie van Drenthe. Tijdens de laatste fasen van het Weichselien werd het keileem afgedekt door dekzand (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden).

In de directe omgeving van het plangebied staan geen geologische boringen in DINO-loket geregistreerd, daarom is gebruik gemaakt van de ondergrondmodellering om een beeld van de ondergrond te krijgen in het plangebied. Op basis van een verticale doorsnede bestaat de ondergrond vanaf ca. 13 m -mv uit een pakket rivierafzettingen van de Formatie van Kreftenheye, voornamelijk uit matig fijn tot uiterst grof, plaatselijk grindig zand. Deze zijn voornamelijk afgedekt met zeer fijn tot zeer grof zand van de Formatie van Boxtel.

Op de geomorfologische kaart (bijlage 3) ligt het plangebied in een niet-gekarteerde zone. Buiten het plan- en onderzoeksgebied komen voornamelijk de volgende vier geomorfologische eenheden voor: stuwwalglaoing, glooing van sneeuwmeltwaterafzettingen, trechtervormig droogdal en droogdal. Het is aannemelijk dat de ondergrond van het plangebied uit een of meerdere van deze landschappelijke eenheden bestaat. Hieronder staat een korte beschrijving van deze vier geomorfologische eenheden.

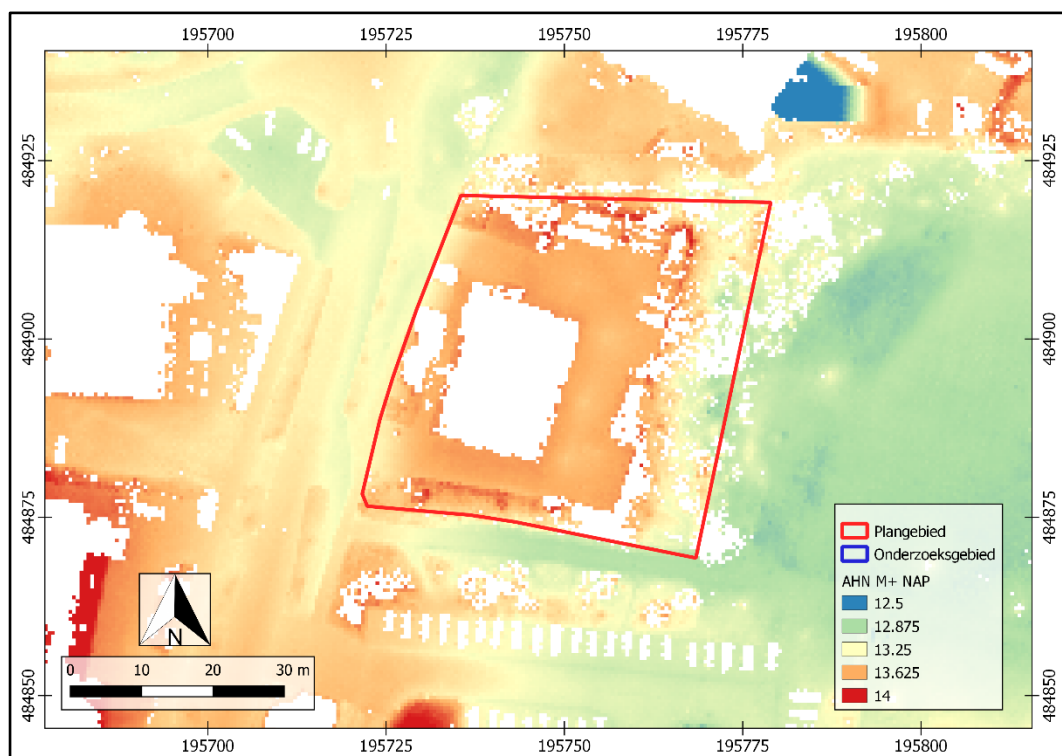
Stuwwalglooiingen zijn ontstaan gedurende de voorlaatste ijstijd (Saalien). Het zijn relatief hoog gelegen dekzanden. De gebieden zijn aantrekkelijk voor prehistorische bewoning vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd.

Sneeuwsmeltwaterafzettingen zijn ontstaan gedurende de laatste ijstijd (Weichselien) onder periglaciale omstandigheden. De bovengrond was bevroren (permafrost), waardoor oppervlaktewater in de zomerperiode over het oppervlak moest afvloeien. Het water voerde ontdooid materiaal mee over het oppervlak hellingafwaarts, waardoor gelaagde afzettingen ontstonden.

Trechtersvormige droogdalen en droogdalen zijn ontstaan door erosie van afstromend regen of smeltwater. Een droogdal is soms watervoerend en kan zijn ontstaan in de voorlaatste (Saalien) of laatste ijstijd (Weichselien). Door permafrost kon smeltwater en neerslagwater van hoger gelegen gronden niet in de zandige grond wegzakken. Het water sleet geulen in de bevroren ondergrond en vormde zo dalen. De dalen staan nu droog want in grove, goed waterdoorlatende zandgronden kan het water goed infiltreren naar het grondwater.

Afgaande op het Algemeen Hoogtebestand Nederland en de Gemeentelijke Archeologische Verwachtingskaart ligt het plangebied op een glooiing van sneeuwsmeltwaterafzettingen.

Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), zie bijlage 4, liggen ten noordwesten van het plan- en onderzoeksgebied hoger gelegen gronden. Dit betreft een stuwwalglooiing. Het plangebied ligt lager waarbij waarschijnlijk sprake is van sneeuwsmeltwaterafzettingen. Op de detailopname van het AHN (zie hieronder) ligt het plangebied, met een totale hoogte van 13 tot 14 m +NAP, nog op relatief hoge gronden ten opzichte van de omgeving ten zuidoosten van het plangebied.

Afbeelding 4. Detailopname van het plangebied op het AHN.

Bodem

Bodemkundig (bijlage 6) ligt het gebied in een niet gekarteerde zone. In de omgeving van het plan- en onderzoeksgebied komen voornamelijk de volgende drie

bodemtypes voor: enkeerdgronden (zEZ23), beekeerdgronden (pZg23) en laarpodzolgronden (cHn21 en 30). Het is aannemelijk dat de bodem binnen het plangebied uit een of meer van deze bodemtypes bestaat. Hieronder staat een korte beschrijving van de drie bodemtypes.

Hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand (zEZ23). Enkeerdgronden zijn zandgronden met een plaggendeck van tenminste 50 cm dik. Dit plaggendeck is vanaf de Late Middeleeuwen ontstaan door het periodiek opbrengen van met mest vermengde pluggen op de akker. Doel hiervan was de bodemvruchtbaarheid op peil te houden of te verbeteren. Enkeerdgronden zijn voor wat betreft archeologie om twee redenen relevant. De oudste enkeerdgronden zijn meestal ontstaan op locaties die ook vóór het in zwang komen van pluggenbemesting al als akker in gebruik waren. Dat waren meestal relatief hooggelegen, goed ontwaterde zandgronden die redelijk goed met de toenmalige landbouwtechnieken konden worden bewerkt. Door deze eigenschappen zijn deze gronden vaak al heel vroeg – soms als vanaf het Midden-Neolithicum – in gebruik genomen als landbouwgrond. Resten van bewoning uit deze perioden worden daarom vaak onder een plaggendeck aangetroffen.

Daarnaast fungeert het plaggendeck in meer moderne tijden als een dikke beschermende laag, waardoor eventueel aanwezige resten niet of in mindere mate zijn aangetast door allerlei bodemingrepen.

Beekeerdgronden; lemig fijn zand (pZg23). Beekeerdgronden (pZg23) zijn zandgronden die ontstaan in gebieden met een fluctuerende grondwaterstand. De top bestaat uit een humeuze (moerige) laag. Dit eerddek is ontstaan doordat de aangroei van organische stof sneller verloopt dan de afbraak ervan. Eronder ligt dekzand waarin zich geen of een onduidelijke podzol heeft ontwikkeld. In de top komen roestvlekken voor. De aanwezigheid van roestvlekken duidt op een (zeer) slechte ontwatering.

Laarpodzolgronden; grof zand (cHn30) en leemarm en zwak lemig fijn zand (cHn21). Een laarpodzolgrond is een veldpodzolgrond met een matig dik (>30 en < 50 cm) eerddek. Bij het eerddek kan het gaan om een A-horizont die door pluggenbemesting is gevormd maar ook om een humeuze bovengrond die door natuurlijke oorzaken is ontstaan. Een veldpodzolgrond behoort tot de hydro-zandgronden, waarbij de inspoeling beperkt is als gevolg van relatief hoge grondwaterstanden. De uit- en inspoelingslagen zijn bij deze gronden over het algemeen slecht ontwikkeld.

Door een vergelijking met de bodemkaart en historisch kaartmateriaal vanaf begin 19^e eeuw, is het bodemtype dat in het plangebied gelegen moet hebben waarschijnlijk enkeerdgronden (zEZ23). Mogelijk zijn deze geheel of deels bewaard gebleven binnen het plangebied waar het niet overbouwd is.

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 7 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied.

2.3.2 WAARNEMINGEN

In het onderzoeksgebied zijn diverse waarnemingen bekend:

1168975, circa 75 m ten noordoosten (onder zaakidentificatie **4551174100**), - vondstmateriaal keramische kogelpot – periode Late-Middeleeuwen/Nieuwe tijd – sporen en structuren greppels/sloten en paalgaten.

1210103, circa 50 m ten zuiden (onder zaakidentificatie **4571002100**), vondstmateriaal handgevormd aardewerken en keramisch baksteen – periode Midden- en Late Bronstijd en Nieuwe tijd – sporen en structuren muurrestanten (bijbehorende) en kuil, paalgat/paalkuil.

1083123, circa 75 m ten zuidoosten (onder zaakidentificatie **2129225100**), vondsmateriaal hutteleem en kogelpot – periode Neolithicum t/m Nieuwe tijd – complextype bewoning (inclusief verdediging onbepaald).

2.3.3 AMK-TERREINEN

AMK-terreinen (= Archeologische Monumentenkaart) zijn terreinen waarvan bekend is dat zich archeologische resten in de grond bevinden. Het archeologisch belang daarvan is bovendien gewaardeerd. Zo zijn er AMK-terreinen van archeologisch belang, hoog, zeer hoog archeologisch belang en wettelijk beschermde AMK-terreinen van zeer hoog archeologisch belang). Binnen het onderzoeksgebied zijn geen AMK-terreinen geregistreerd.

2.3.4 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke verwachtingskaart (bijlage 5) ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting (categorie 2). Enkel het uiterste noordoostelijke deel ligt voor een klein deel in een zone met een middelhoge verwachting (categorie 3).

2.3.5 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 7.

Onder zaakidentificatienummer **4614849100**⁶ staat op circa 200 m ten noordoosten van het plangebied een archeologisch booronderzoek geregistreerd. Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodemingrepen niet dieper reiken dan mogelijk aanwezige resten in de ondergrond. Hierdoor wordt geadviseerd het gebied vrij te geven voor de geplande bodemingrepen van -85 cm (minus vloer). Indien de plannen wijzigen tot een dieper niveau is geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Onder zaakidentificatienummer **4641757100**⁷ staat op circa 200 m ten noordwesten van het plangebied een archeologisch begeleiding geregistreerd. Bij de archeologische begeleiding zijn geen archeologische resten aangetroffen. Vervolgonderzoek is niet geadviseerd.

Onder zaakidentificatienummer **4732460100**⁸ staat op circa 150 m ten noorden van het plangebied een archeologisch booronderzoek geregistreerd. Op basis van de resultaten van het booronderzoek is mogelijk een archeologische vindplaats in het plangebied aanwezig. Er is geadviseerd een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

---

⁶ Spanjaard, G.W.J. en P. Beurskens, 2018.

⁷ Kremer, H. en R. Dijkstra, 2018.

⁸ Van der Veen, J. en J. de Kramer, 2019.

Onder zaakidentificatienummer **4551174100**⁹ staat op circa 50 m ten noordoosten van het plangebied een archeologisch proefsleuvenonderzoek geregistreerd. Op basis van het veldonderzoek is geadviseerd het plangebied vrij te geven.

Onder zaakidentificatienummer **4571002100**¹⁰ staat een archeologisch proefsleuvenonderzoek geregistreerd, direct aangrenzend ten zuiden van het plangebied. Er zijn 13 prehistorische aardewerkfragmenten aangetroffen (1800 – 1100/800 v. Chr.). Op de basis van de resultaten lijkt er geen vervolgonderzoek geadviseerd te worden. Dit staat echter niet duidelijk in het onderzoeksrapport beschreven.

Onder zaakidentificatienummer **2129225100**¹¹ staat op circa 75 m ten zuidoosten van het plangebied een archeologisch booronderzoek geregistreerd. Het onderzoek is niet gedeponeerd in Archis of Dans easy.

Onder zaakidentificatienummer **2468584100**¹² staat op circa 150 m ten zuidoosten van het plangebied een archeologisch booronderzoek geregistreerd. Op de grond van het behoud van de hoge verwachting, en het ontbreken van aanwijzingen voor aanwezigheid van grootschalige bodemverstoring is geadviseerd vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Onder zaakidentificatienummer **2476149100**¹³ staat op circa 200 m ten zuiden van het plangebied een archeologisch bureauonderzoek geregistreerd. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is vervolgonderzoek geadviseerd (zie 2476157100 hieronder).

Onder zaakidentificatienummer **2476157100**¹⁴ staat op circa 200 m ten zuiden van het plangebied een archeologisch booronderzoek geregistreerd. Op basis van de resultaten uit het booronderzoek is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren.

Onder zaakidentificatienummer **2413916100**¹⁵ staat op circa 100 m ten zuiden van het plangebied op een archeologische opgraving geregistreerd. Op basis van de resultaten van de opgraving zijn er minimaal twee archeologisch relevante gebruiks- en bewoningsfases aangetroffen, namelijk in de periode Late-Bronstijd en de Nieuwe tijd (18^e – 20^e eeuw). De archeologische resten uit de Late-Bronstijd horen mogelijk bij de randzone/off-site van een of meerdere erven. Uit de Nieuwe tijd zijn nog twee oost-west georiënteerde perceel greppels, vijf hekwerken en uitbraaksporen van bebouwing uit de 20^e eeuw aanwezig.

2.4 HISTORIE

Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832)¹⁶ is het plangebied en haar omgeving nog onbebouwd (zie onderstaande afbeelding). Het terrein is op de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel) aangeduid als bouwland. De bebouwde kom van Epe was gelegen ten zuiden van het plangebied. Direct ten westen van het plangebied ligt een weg noord-zuid lopende weg die sinds de eerste kadastrale kaart niet is verlegd.

---

⁹ Pels-Ouweneel, A., 2017.

¹⁰ Van den Berghe, K.J. en H.N. de Koning, 2019.

¹¹ Schuurman, E., 2006.

¹² Spanjaard, G.W.J. en A.H. Schutte, 2015.

¹³ Spanjaard, G.W.J. 2015.

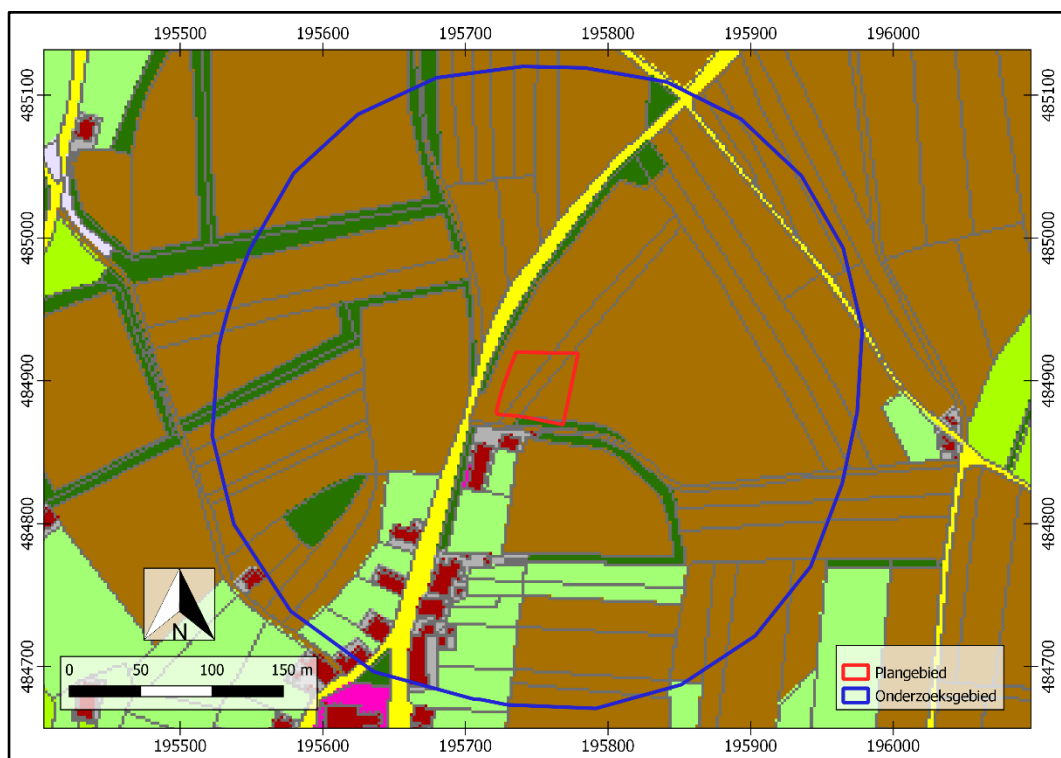
¹⁴ Spanjaard, G.W.J. en A.H. Schutte, 2015.

¹⁵ Diependaal, S., Ten Broeke, P. en P.J.L. Wemerman, 2014.

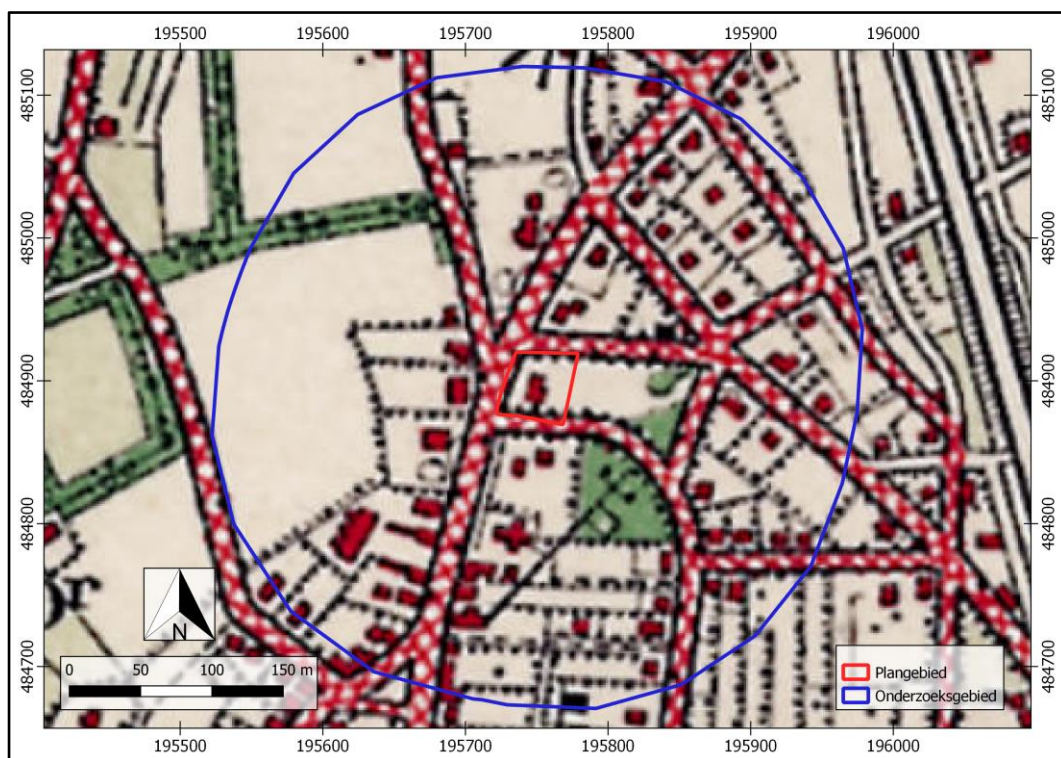
¹⁶ Bron: hisgis.nl.

Op de topografische kaart van 1915 (zie *afbeelding 6*) is het plangebied voor het eerst bebouwd. Ook is het plangebied omstreeks deze periode opgenomen binnen de bebouwde kom van Epe. Op de topografische kaart van 1915 ligt aangrenzend ten noorden en ten zuiden een weg. De noordelijk gelegen weg is omstreeks 1975 richting het noordwesten verlegd en de zuidelijk gelegen weg verliest zijn functie en vormt omstreeks 1975 een doorgang en betreft rond 2010 nog slechts (wandelfiets)pad.

De huidige bebouwing met een kantoorfunctie dateert uit 1975 (afbeelding 7).

Afbeelding 5. Uitsnede uit de eerste kadastrale kaart, circa 1832. De locatie van het plangebied is rood omlijnd. Geel: hooiland, bruin: bouwland, lichtgroen: tuin, groen: weideland, donkergroen: bos/opgaand hout, geel: onverharde weg. lichtgroen: tuin; rood met grijs: bebouwing met erf, fuchsia: kerkhof. Bron: hisgis.nl.

Afbeelding 6. Uitsnede uit de topografische kaart van 1915. Bron: topotijdreis.nl.

Afbeelding 7. Uitsnede uit de topografische kaart van 1950. Bron: topotijdreis.nl

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 CONCLUSIE

Op basis van de inventarisatie kan het volgende geconcludeerd worden.

Het pand is geheel onderkelderd en daar is het potentiële archeologische niveau met vrij grote zekerheid weggegraven. De nieuwe bebouwing is voorzien op de plek van de huidige bebouwing. Het is onduidelijk in hoeverre het bodemprofiel intact is op het terrein rondom de bestaande bebouwing. Op de grond van bodemkaart is eventueel podzolvorming te verwachten. Omdat het terrein rondom het voormalige bankgebouw grotendeels verhard is, kan het zijn dat er enige mate van verstoring heeft plaatsgevonden bij de aanleg daarvan.

Landschappelijk gezien kunnen er archeologische resten vanaf het Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd worden verwachten. In de omgeving van het plangebied zijn echter uitsluitend archeologische resten daterend vanaf de Midden-Bronstijd tot en met de Nieuwe tijd bekend. Hierdoor geldt middelhoge verwachting voor de periode Paleolithicum tot en met het Neolithicum en een hoge archeologische verwachting vanaf de Midden-Bronstijd tot en met de Nieuwe Tijd.

In historische tijden (vanaf circa 1832) werd het terrein omschreven als bouwland. Uit kaarten vanaf begin 20^e eeuw blijkt dat er rekening gehouden moet worden met deels verstoorde zones als gevolg van bebouwing.

3.2 VERWACHTINGSMODEL

Op basis van de waarschijnlijk aanwezige landschapstypen heeft het plangebied een archeologische verwachting voor archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum. Op het overgrote deel van het plangebied staat echter een (voormalig) bankgebouw dat geheel onderkelderd is. Voor het overgrote deel van het plangebied geldt dat het geen archeologische verwachting (meer) heeft. Rondom de huidige bebouwing, waar de nieuw te realiseren bebouwing niet is voorzien heeft mogelijk nog een archeologische verwachting.

Eventuele nederzettingen uit de steentijd hebben een omvang van 50 – 200 m² (kleine variant) of 200 – 1000 m² (middelgrote variant). Nederzettingen uit de periode bronstijd – middeleeuwen hebben meestal een omvang tussen 500 – 2000 m² (huisplaats) of meer dan 8000 m² (dorp).¹⁷

---

¹⁷ Bron: Tol e.a., 2012.

Deze resten liggen in de top van de natuurlijke ondergrond, mogelijk dicht onder het maaiveld onder een bouwvoor of eventuele ophogingslaag. De natuurlijke bodem wordt hier gevormd door dekzand waarin zich een podzol heeft ontwikkeld. Eventuele resten bestaan uit vuursteenstrooiingen (voornamelijk Neolithicum, in mindere mate Bronstijd en IJzertijd). Daarnaast kan (gefragmenteerd) aardewerk worden verwacht, evenals houtskool, verbrande huttenleem en natuursteen. Vanaf ongeveer de 17^e eeuw is ook baksteen te verwachten (rurale gebieden; in bewoningskernen al eerder). Deze vondstcategorieën bevinden zich aan of in het pleistocene zand, direct onder een bouwvoor. Daarnaast kunnen grondsporen worden verwacht. Het gaat daarbij overwegend om paalkuilen, greppels en afvalkuilen en dergelijke. Deze bevinden zich in de top van de pleistocene ondergrond en kunnen zich tot op grote diepte uitstrekken.

3.3 ADVIES

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek worden mogelijk archeologische resten verwacht rondom de bestaande bebouwing en de nieuw te realiseren bebouwing. De nieuwe bebouwing komt op de plek van de huidige, volledig onderkelderde bebouwing. Om de bomen en hun wortelstelsel te sparen wordt een halfverharding aangelegd binnen het plangebied. De geplande bodemingrepen rondom de voorziene bebouwing zullen daarom gering zijn. We adviseren daarom om het plangebied vrij te stellen van verder archeologisch onderzoek.

De implementatie van dit advies is in handen van de bevoegde overheid, de gemeente Epe. De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door haar deskundige, H.G. Pape-Luijten.

Literatuur

- Foreest Groen Consult: *Boom Effect Analyse dertien bomen Hoofdstraat 41 in Epe*.
- Kremer, H. en R. Dijkstra, 2018. Rapportage PvE en IVO-P Bloemstraat 9 te Epe in de gemeente Epe. Rapportnummer 7003.003, Doetinchem.
- Musters, R. 2011. *Asbestinventarisatie SC-540 type A, ABN AMRO FMS Milieu- en Brandveiligheidsdesk ABN AMRO filiaal (EPEH10) Hoofdstraat 41-43, 8162 AB te Epe*. BME, Vianen.
- Pels, Ouwenheel, A. 2017. *Epe, Prinses Julianalaan 2. Gemeente epe (Gld). Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P). Transect-rapport 1351, Utrecht*.
- Schuurman, E. 2006. Plangebied Ondergrondse archiefbewaarplaats gemeentehuis te Epe. RAAP-notitie 1833.
- Spanjaard G.W.J. en A.H. Schutte, 2015. *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek infiltratieriool Centrum te Epe in de gemeente Epe*. Rapportnummer 15025169, Doetinchem.
- Spanjaard G.W.J. en A.H. Schutte, 2015. *Verkennend booronderzoek Sint Martinusplein 8 te Epe in de gemeente Epe*. Rapportnummer 15015023, Doetinchem.
- Diependaal, S., ten Broeke, P. en P.J.L. Wemerman, 2014. *Archeologische opgraving Markt te Epe in de gemeente Epe*. Rapportnummer 13075728. Doetinchem.
- Spanjaard, G.W.J. en Beurkens, 2018. *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Bloemstraat 9 te Epe*. Rapportnummer 7003.002, Doetinchem.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2*. SIKB.
- Van den Berghe, K.J. en N.H. de Koning, 2019. *Rapportage opgraving – variant archeologische begeleiding Martinusplein (ong.) te Epe in de gemeente Epe*. Rapportnummer 4215.002, Doetinchem.
- Van der Veen, J. en Kramer, 2019. *Wildforstlaan 2 te Epe. Bureau- en Inventariserend Veldonderzoek, Karterend booronderzoek*. Projectnummer S190050, Leusden.

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII
www.boorstaten.nl
www.topotijdreis.nl
www.hisgis.nl
www.grondwatertools.nl
www.kadastralekaart.com

Gebruikte kaarten

Historische kaarten. Bron: www.topotijdreis.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2), nauwkeurigheid Z-waarde ≤ 5 cm. Bron: www.ahn.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

Kaart waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen. Bron: www.zoeken.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

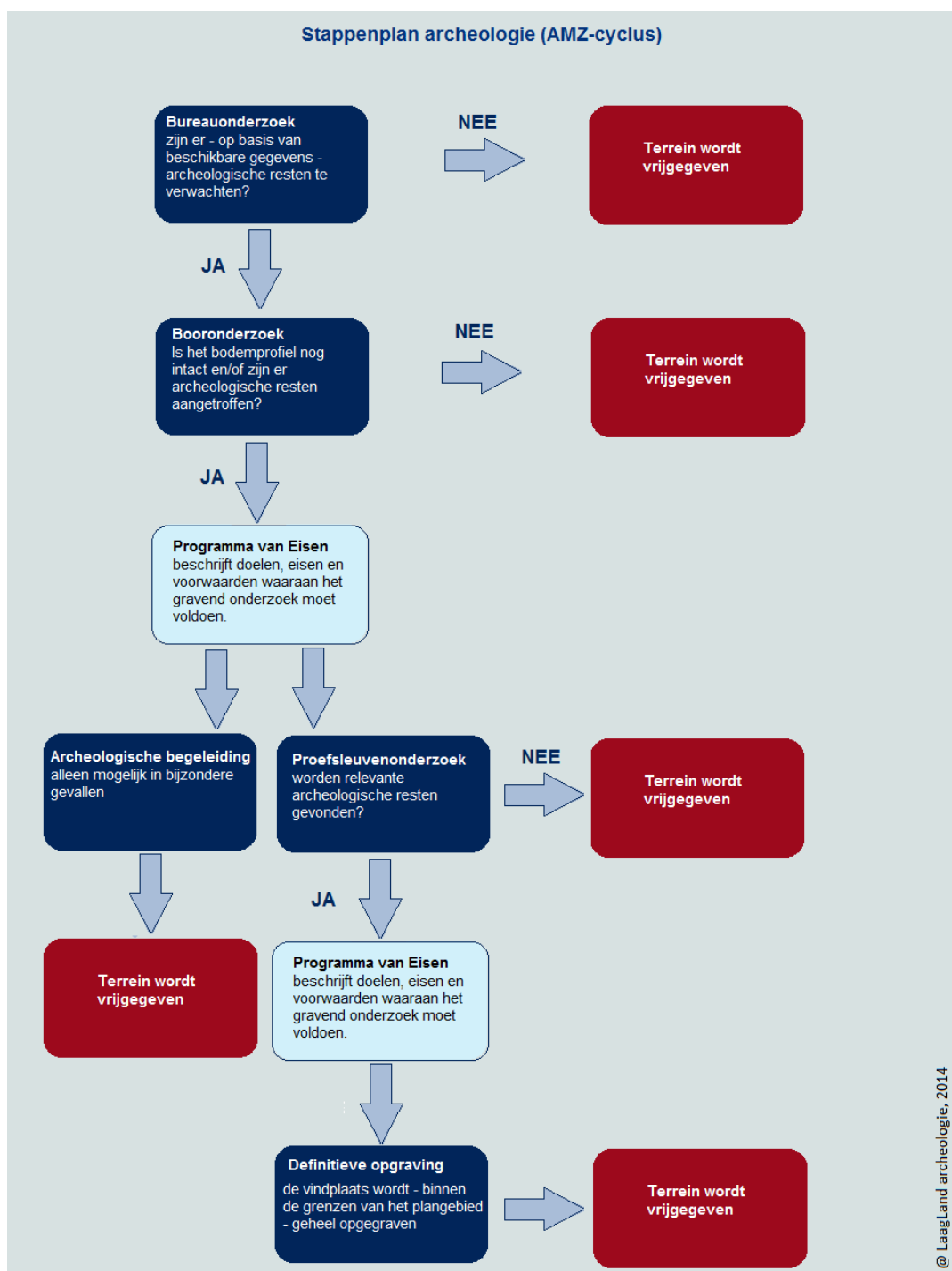
Verwachtingskaart. Bron: gemeente Culemborg. Geraadpleegd op 21/7/2020

Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 21/7/2020

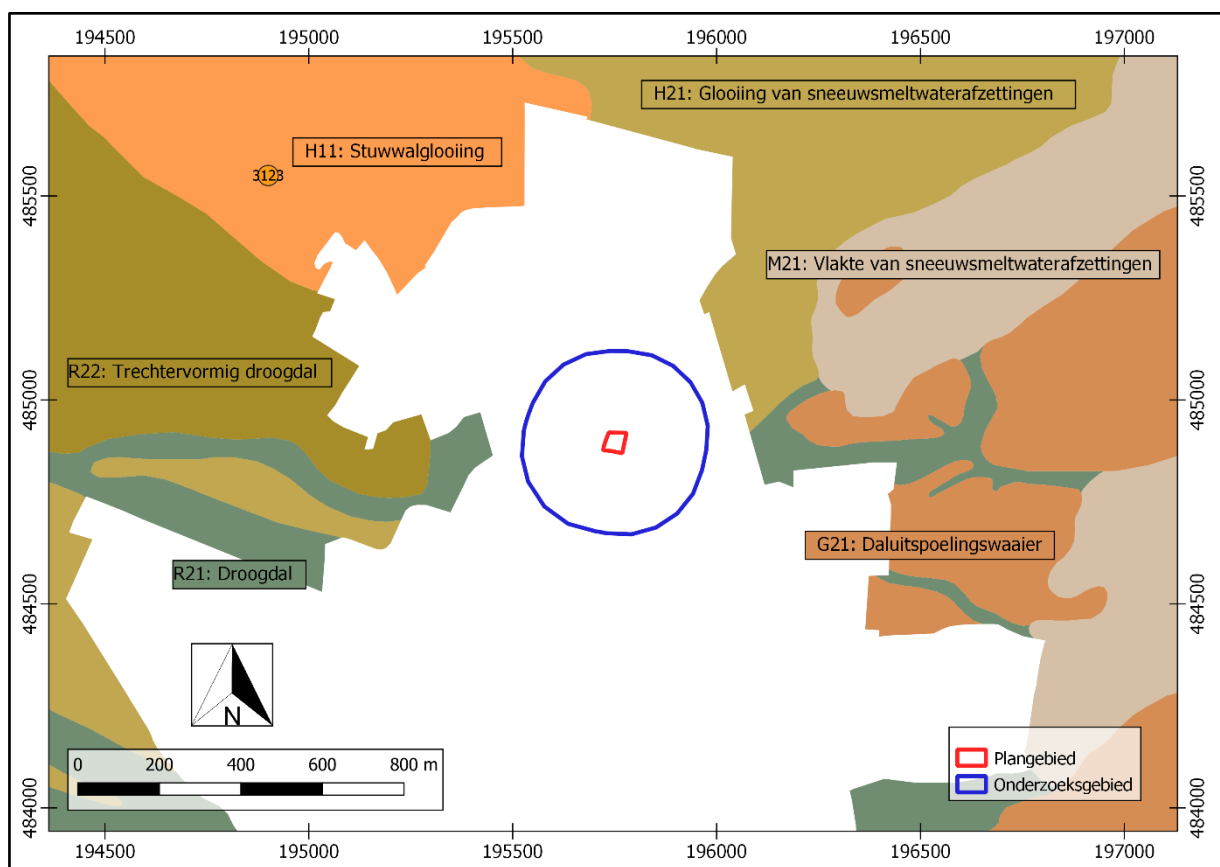
BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

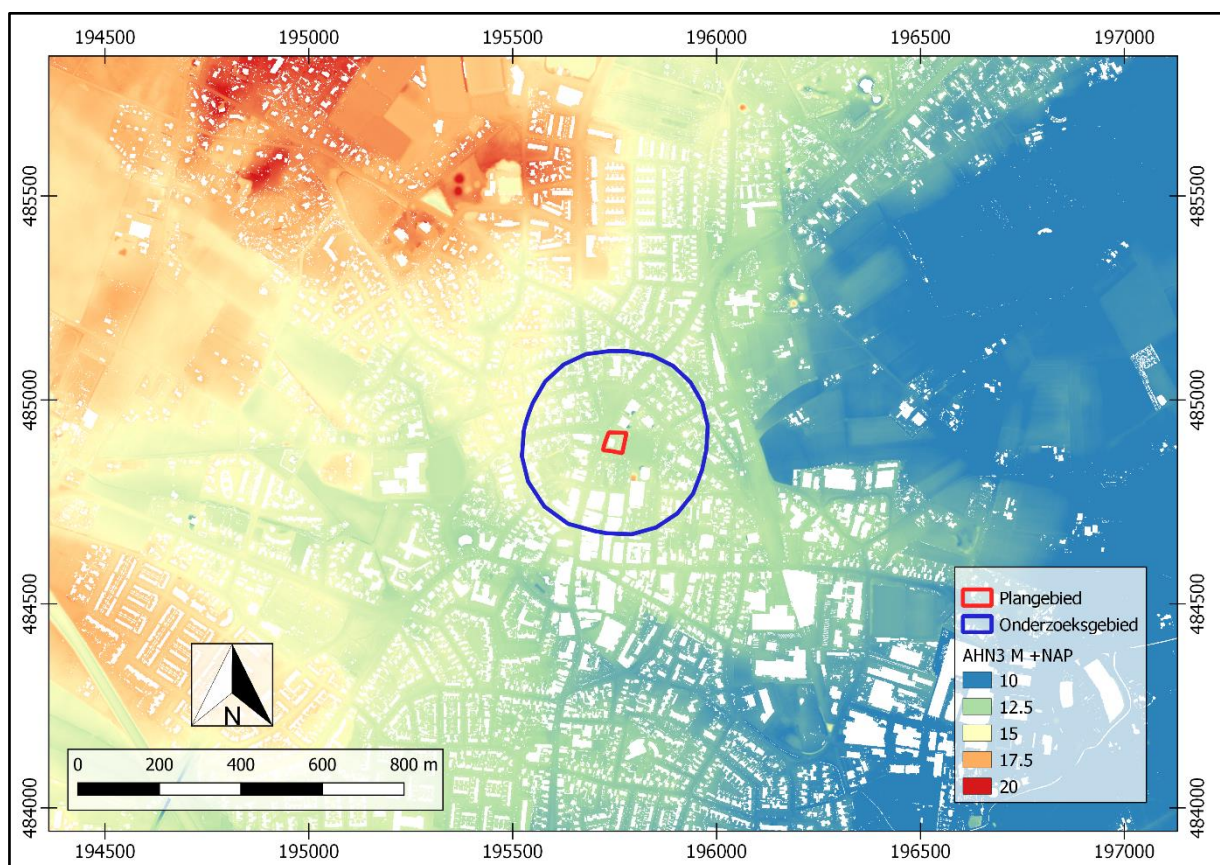
BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B		1650
		A		1500
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
@ Laagland Archeologie, 2014				

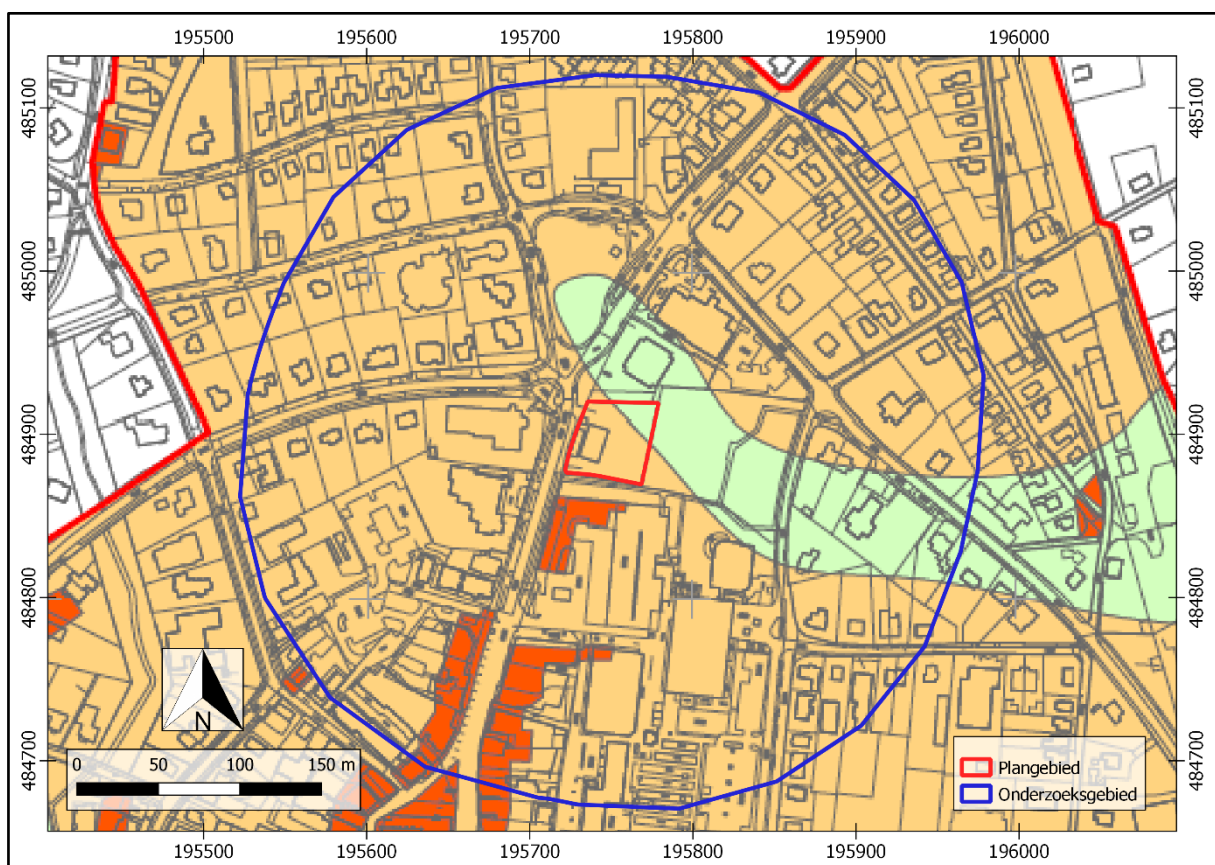
BIJLAGE 3 GEOMORFOLOGISCHE KAART

BIJLAGE 4 ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND

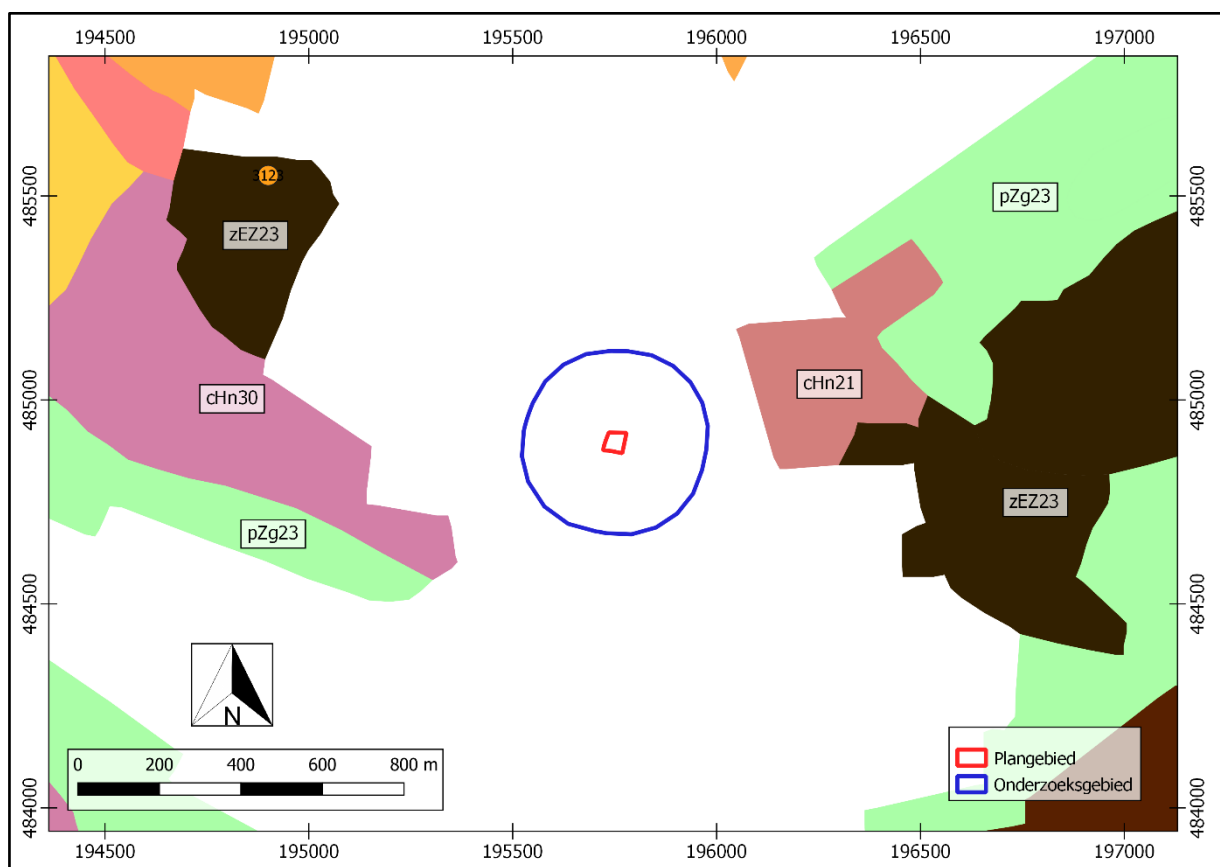
BIJLAGE 5 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

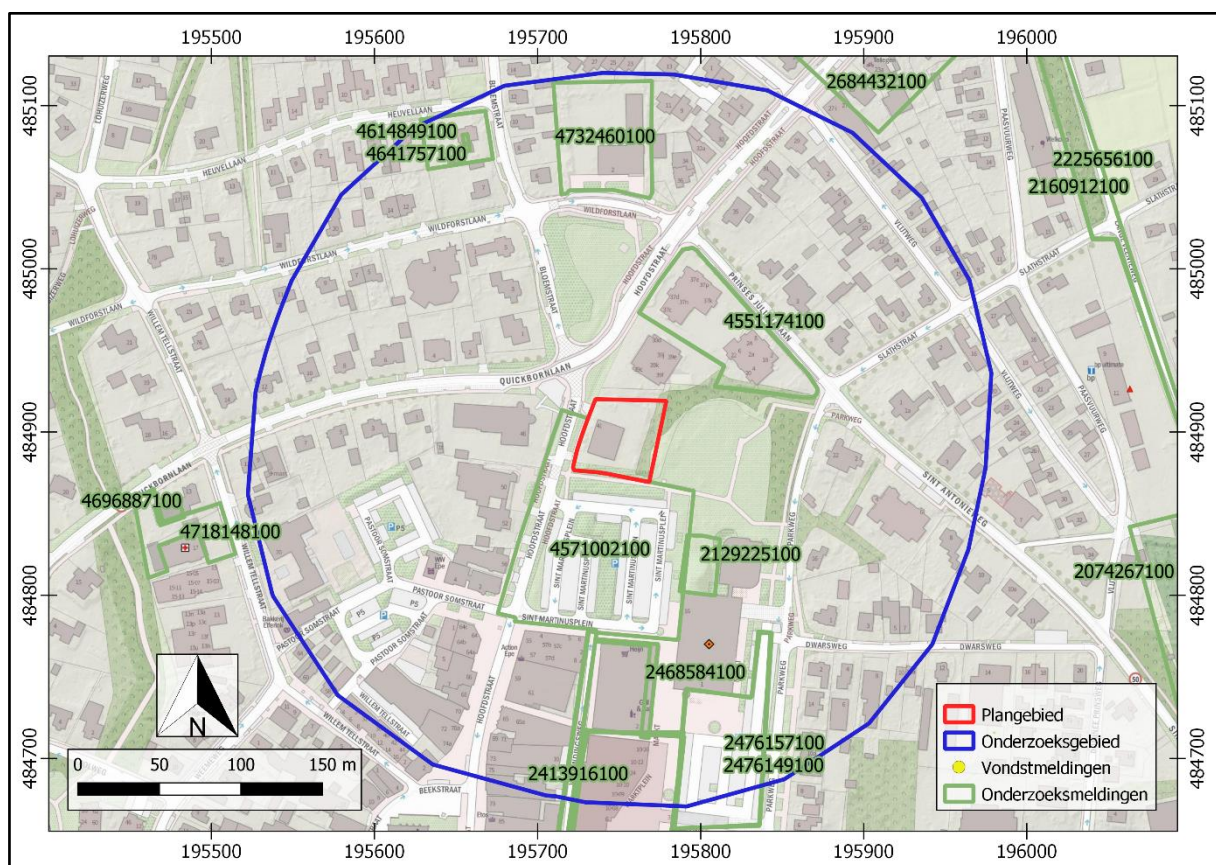
LEGENDA

- Categorie 1: dorpskern en historische erven
- Categorie 2: hoge verwachting
- Categorie 3: middelhoge verwachting

BIJLAGE 6 BODEMKAART

BIJLAGE 7 ONDERZOEKSMELDINGEN

BIJLAGE 8 WAARNEMINGEN

